

Ymestyn absenoldeb â thâl a chymorth ariannol a ddarperir mewn ymateb i Covid-19 i staff cronfa GIG Cymru sy'n agored i niwed a staff sy'n feichiog

Y Pwyllgor Deisebau | 23 Mehefin 2020
Petitions Committee | 23 June 2020

Cyfeirnod: RS20/12730-2

Rhif y ddeiseb: P-05-964

Teitl y ddeiseb: Dylid ymestyn absenoldeb â thâl a chymorth ariannol a ddarperir mewn ymateb i Covid-19 i staff cronfa GIG Cymru sy'n agored i niwed a staff sy'n feichiog

Geiriad y ddeiseb: Mae'n bosibl na fydd staff cronfa GIG Cymru sy'n agored i niwed, sydd angen cael eu diogelu neu sydd wedi bod yn feichiog am gyfnod o dros 28 wythnos yn elwa ar yr un cymorth ariannol na'r un mesurau diogelu ag a ddarperir gan fyrddau iechyd i staff amser llawn y GIG. Mae rhai o staff cronfa GIG Cymru, fel cynorthwyrwyr iechyd, nyrsys a bydwagedd ac eraill, wedi bod yn gweithio yn y GIG ers blynyddoedd, a dyma yw prif ffynhonnell eu hincwm. Mae'n bosibl y bydd staff cronfa sy'n agored i niwed neu'n feichiog yn wynebu dewis rhwng gweithio neu beidio ag ennill cyflog, a hynny ar yr amod bod gwaith amgen yn cael ei gynnig iddynt beth bynnag. Os gwelwch yn dda, cefnogwch staff cronfa'r GIG.

Mae Deddf Cydraddoldeb 2010 yn gwarchod pobl agored i niwed rhag gwahaniaethu (o dan y pennawd anabledd), yn ogystal â phobl sy'n feichiog neu ar gyfnod mamolaeth.

O dan Ddeddf Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith 1974, yn ogystal â Rheoliadau Rheoli Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith 1999, mae'n rhaid cynnal asesiadau risg mewn perthynas â staff cronfa'r GIG mewn perthynas ag argyfwng Covid-19. Mewn sefyllfaoedd lle nad oes modd i'r staff cronfa dan sylw weithio, neu

Ile na ellir cynnig gwaith arall iddynt, mae'n bosibl y bydd y staff hynny yn cael eu gadael heb incwm.

Yn y cyfnod digynsail hwn, dylai Senedd Cymru, GIG Cymru a'r byrddau iechyd perthnasol ymestyn cymorth ariannol a mesurau diogelu i staff cronfa'r GIG. Ar hyn o bryd, mae'n bosibl y bydd staff cronfa'r GIG yng Nghymru yn wynebu dewis rhwng gweithio neu aros gartref heb gymorth ariannol.

1. Cefndir

Mae gwefan Cyflogwyr GIG Cymru yn nodi [canllawiau](#) i weithlu GIG Cymru mewn perthynas â'r coronafirws. Mae'r wefan yn cynnwys linc i ddogfen GIG Cymru - [COVID - 19 \(Coronafeirws\) Cwestiynau Cyffredin i Reolwyr a Chyflogwyr y GIG \(28 Mai 2020\)](#).

Mae'r wybodaeth isod, a gymerwyd o'r ddogfen, yn nodi rhai o'r telerau ac amodau gwasanaeth sy'n berthnasol i staff GIG Cymru yn ystod pandemig y coronafeirws.

Unigolion sy'n gwarchod neu'n hunan ynysu

Bydd unigolion sy'n 'gwarchod' neu sy'n hunanynysu yn cael eu categoreiddio fel pobl sydd wedi'u "heithrio'n feddygol" rhag gweithio. Yn yr amgylchiadau hyn dylid eu hannog i weithio os ydynt mewn sefyllfa i wneud hynny. Os yw rôl unigolyn yn ei atal rhag gweithio gartref, yna bydd hyn yn absenoldeb

awdurdodedig oherwydd yr amgylchiadau o eithrio meddygol. Fe'i telir yn llawn ac ni fyddai disgwyl iddo weithio'n ddiweddarach i wneud iawn am yr absenoldeb. Yn ogystal, disgwylir i unigolion gydymffurfio'n llawn ag unrhyw gyngor iechyd cyhoeddus.

Gweithwyr mewn perygl

Gall menywod beichiog fod yn arbennig o agored i niwed, ac mae gan gyflogwyr gyfrifoldebau ychwanegol i'w hamddiffyn. Wrth i'r sefyllfa fynd rhagddi, dylai cyflogwyr asesu risg yn rheolaidd a dylent drafod gyda gweithwyr beichiog a yw'n briodol eu symud i leoliad gwahanol, trefnu iddynt weithio gartref neu hyd yn oed eu symud o'r gweithle dros dro. Pa un bynnag, byddant yn cael tâl llawn. Mae'n hanfodol bod unrhyw gamau yn cael eu cymryd gyda'u caniatâd hwy ac, yn ddelfrydol, gyda chefnogaeth yr adran Iechyd Galwedigaethol. Mae cyngor pellach ar gael gan [Goleg Brenhinol yr Obstetryddion a'r Gynaecolegwyr](#).

Dylid cymryd camau tebyg ar gyfer unigolion agored i niwed eraill, yn enwedig rhai sydd â gwrthimiwnedd neu sydd â chyflyrau tymor hir. Dylid cymryd [cyngor Iechyd Cyhoeddus Cymru](#) o dan yr amgylchiadau hyn.

Os bydd unigolyn wedi cael llythyr gan Lywodraeth Cymru yn ei gynghori y dylai gael ei warchod am gyfnod o 12 wythnos, dylai cyflogwyr ymchwilio i ba waith y gall ei wneud gartref yn y lle cyntaf. Os yw rôl unigolyn yn ei atal rhag gweithio gartref, telir tâl llawn iddo ac ni fyddai disgwyl iddo weithio'n ddiweddarach i wneud iawn am yr absenoldeb.

Hunanynysu

Diystyrir unrhyw absenoldeb oherwydd hunanynysu er budd rheoli haint (ynysu yn y cartref) o ran yr absenoldeb cronus a'r trothwyon sy'n gweithredu o fewn y Polisi Rheoli Presenoldeb yn y Gwaith. Caiff yr absenoldebau hyn eu trin fel eithriad meddygol ac fe'u telir yn llawn.

Os bydd unigolion yn hunanynysu am 7 diwrnod â symptomau, bydd hyn yn cael ei ystyried yn absenoldeb salwch arferol ond bydd hefyd yn cael ei ddiystyru o ran absenoldeb cronus a'r trothwyon sy'n gweithredu o fewn y Polisi Rheoli Presenoldeb yn y Gwaith a bydd yr unigolyn yn cael tâl llawn fel y nodwyd uchod.

Cymryd amser i ffwrdd i ofalu am blentyn neu ddibynnydd sydd wedi cael ei gynghori i hunanynysu oherwydd ei fod mewn categori sydd mewn perygl

Mae gan staff hawl i amser i ffwrdd o'r gwaith i helpu rhywun sy'n dibynnu arnynt ("dibynnydd") mewn argyfwng neu ddigwyddiad annisgwyl. Byddai hyn yn berthnasol i sefyllfaoedd sy'n ymwneud â COVID-19 a gallai fod yn gyfuniad o amser i ffwrdd yn ôl yr oriau a weithiwyd (TOIL) / absenoldeb di-dâl / gwyliau blynyddol.

O ran y cymorth tymor hwy ar gyfer yr amgylchiadau newydd e.e. cau ysgolion, dylid ystyried newid trefniadau gweithio.

Buddion marw yn y swydd

Mae Llywodraeth Cymru wedi cyhoeddi Cynllun Yswiriant Bywyd Coronafeirws newydd i ddarparu buddion i staff cymwys y GIG a gofal cymdeithasol sy'n cyflawni gwaith rheng flaen hanfodol yn ystod y pandemig.

Staff cronfa

Mae'r ddogfen [COVID - 19 \(Coronafeirws\) Cwestiynau Cyffredin i Reolwyr a Chyflogwyr y GIG \(28 Mai 2020\)](#) yn cynnwys y wybodaeth ganlynol sy'n ymwneud â staff cronfa.

Os bydd aelod o staff cronfa yn canslo sifft oherwydd yr angen i hunanynysu, caiff ei dalu am y sifftiau a archebwyd ganddo. Fodd bynnag, mae hyn at ddibenion rheoli haint yn unig ac o dan yr amgylchiadau hyn, dylai pob gweithiwr cronfa gydnabod y rhesymeg a'r bwriad y tu ôl i'r ddarpariaeth hon a pheidio ag archebu sifftiau lluosog gan wybod y gallai fod angen iddo hunanynysu.

Nid oes cyfeiriad penodol pellach at staff cronfa yn y ddogfen.

Gwneir pob ymdrech i sicrhau bod y wybodaeth yn y papur briffio hwn yn gywir adeg ei gyhoeddi. Dylai darllenwyr fod yn ymwybodol nad yw'r papurau briffio hyn yn cael eu diweddarau o reidrwydd na'u diwygio fel arall i adlewyrchu newidiadau dilynol.